

FOCUS OP DE SOCIALE PRIORITEITEN

VEROVER
DE STAD

PVDA

gent.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

12. FINANCIËEL GEZONDE STAD

Een begroting maken is keuzes maken. Waar haal je het geld vandaan? En waar gaat het geld naartoe? Niemand wil het geld door deuren en ramen gooien en niemand wil een torenhoge schuldenberg. Het stadsbestuur voerde een hele rits retributies en taksen in die Jan en alleman treffen. Dat willen we omkeren, zodat de sterkste schouders ook op stedelijk vlak de zwaarste lasten dragen. We maken andere beleidskeuzes: we investeren meer in sociale uitgaven en betaalbaar wonen.

EEN. EEN SOCIAAL RECHTVAARDIG FISCAAL BELEID

- We verzetten ons tegen hogere lokale belastingen voor gezinnen.
- Water is een basisrecht. We verlagen de riooltaks naar het gemiddelde niveau voor Vlaanderen.
- Een maandelijks aantal gratis bezoekerstickets voor alle Gentenaars.

TWEE. EEN 'STERKE SCHOUDERTAKS', BETAALD DOOR BEDRIJVEN, GRONDSPECULANTEN, GROTE VERVUILERS EN BANKEN

- We voeren een 'sterke schouder-taks' in, die wordt betaald door bedrijven, grondspeculanten, grote vervuilers en banken. Dit brengt 23 miljoen extra in het laatje.
- We verbieden miljoenencadeaus aan grote bedrijven.
- Bij de federale overheid dringen we aan op een herziening van de berekening van de personenbelasting, zodat men weer rekening houdt met de inkomens uit vermogen.

DRIE. MINSTENS 15 PROCENT EXTRA MIDDELEN VOOR HET GEMEENTEFONDS

- We dringen er bij de Vlaamse overheid op aan om de dotatie voor het Gemeentefonds met 15 procent op te trekken. Dat levert 47,5 miljoen extra op voor Gent.

VIJF. WE MAKEN ANDERE BELEIDSKEUZES

- We zetten prioritair in op armoedebestrijding en betaalbaar wonen.
- Van elke 10 euro die de Stad investeert, gaat er minstens 3 euro naar betaalbaar wonen.
- De extra inkomsten uit parkeertarieven en boetes investeren we in gratis en beter openbaar vervoer.
- We gebruiken het geld van Publiec/Publipart om te investeren in een stedelijk energiebedrijf.

VISIE

Een begroting maken is keuzes maken. Niemand wil een torenhoge schuldenberg, ook de PVDA niet. Om het ambitieuze stadsprogramma van de PVDA in zijn totaliteit te realiseren hebben we meer middelen nodig. Maar ook binnen het huidige budget is veel mogelijk. Wij kiezen ervoor om de prioriteiten te verleggen: armoedebestrijding en betaalbaar wonen worden topprioriteit.

Binnen de huidige stadsbegroting maken we eerst en vooral andere keuzes. We voorzien prioritair extra middelen voor de volgende top-10 projecten:

1. 10 miljoen extra per jaar voor armoedebestrijding (betaald door de “sterkeschoudertaks”)
2. 10 miljoen extra middelen per jaar voor de renovatie van leegstaande sociale woningen (betaald door de “sterkeschoudertaks”).
3. We verhogen de investeringsmiddelen voor betaalbaar wonen en stadsontwikkeling op mensenmaat naar 30 miljoen per jaar.
4. Extra investeringen in de bouw van nieuwe wijkgezondheidscentra.
5. Het aanwerven van extra brugfiguren.
6. Meer aanwervingen en volwaardige statuten bij stadsdiensten (o.a. IVAGO en groendiensten).
7. 11 miljoen euro per jaar voor gratis openbaar vervoer (betaald vanuit de extra inkomsten uit parkeergelden en boetes).
8. Extra personeel en een proefproject rond de 30-urenweek in de stedelijke kinderopvang.
9. Een stedelijk energiebedrijf (gefinancierd vanuit de middelen die vrijkomen uit Publilec/Publipart).
10. Een masterplan voor isolatie en energie-efficiëntie.

Dit zijn geen evidente, maar perfect haalbare keuzes binnen de huidige stadsbegroting. Die bedraagt ongeveer 800 miljoen euro per jaar aan werkingsmiddelen en zo’n 90 miljoen euro per jaar aan investeringen.

Heel wat voorstellen in ons programma vergen een financiële investering vanwege de stad maar leveren snel terug geld op. Een eigen Gents energiebedrijf brengt geld op dat opnieuw kan geïnvesteerd worden in klimaatprojecten. Een wooncoöperatie die betaalbare woningen verhuurt aan gezinnen met een modaal inkomen is een rendabele onderneming, op maat van de samenleving. Gratis openbaar vervoer trekt extra bezoekers naar de stad en drukt op termijn de kosten voor gezondheidsuitgaven naar beneden. Ons renovatieproject dat verkrotte sociale woningen opnieuw bewoonbaar maakt bespaart op werkloosheidsuitkeringen en levert nieuwe huurinkomsten op.

Om alle ambities in dit programma waar te maken zullen we een koerswijziging moeten afdwingen. Om nieuwe tramlijnen aan te leggen hebben we Vlaams geld nodig. Om de inhaaloperatie voor sociale woningen te financieren hebben onze huisvestingsmaatschappijen bijkomende middelen nodig. Om de vele noden van onze stad aan te pakken eisen we een herfinanciering door een versterking van het Gemeentefonds. We zullen het niet cadeau krijgen. We zullen op straat moeten komen, krachtsverhoudingen opbouwen, actie voeren om verandering af te dwingen, samen met andere progressieve steden.

EEN. EEN SOCIAAL RECHTVAARDIG FISCAAL BELEID

Schepen van Financiën Christophe Peeters is blij dat de stad haar budget rond krijgt “zonder belastingen te verhogen”. Dat is natuurlijk relatief. Want ondertussen werden de Gentse gele vuilniszakken weer een stuk duurder en betalen we alsmaar meer gemeentelijke heffingen en bijdragen op onze water- en energiefactuur. Volgens de PVDA zijn retributies de minst sociaal rechtvaardige belastingen die er zijn, omdat je er de lagere inkomens het hardst mee treft. De kleine inkomens moeten dus in verhouding een grotere inspanning doen dan de hogere inkomens.

Water is een basisrecht. We verlagen de riooltaks (saneringsbijdrage) naar het gemiddelde niveau voor Vlaanderen.

In 2016 werd de tariefformule voor drinkwater gewijzigd. De gratis kubieke meters water worden afgeschaft. Er komt een basistarief voor normaal gebruik en een dubbel zo hoog ‘comforttarief’ voor wie meer verbruikt. Een gemiddeld Gents gezin met 2 gedomicilieerden dat op een jaar tijd 40 m³ water verbruikt, betaalde daarvoor in 2015 201,5 euro. In 2016 stijgt de factuur en zal datzelfde gezin 231,6 euro betalen, voor dezelfde hoeveelheid water. Vooral alleenstaanden met een klein verbruik betalen dubbel en dik. Hun factuur stijgt al snel met 30%.

Water is nochtans een absolute basisbehoefte, levensnoodzakelijk om zich te kunnen wassen en om te kunnen koken. Wij pleiten voor het behoud van een minimale hoeveelheid gratis water voor iedereen.

Uit cijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij blijkt dat het waterverbruik van de gezinnen in het werkingsgebied van Farys (voorheen TMVW) tussen 2006 en 2014 lichtjes daalde, van 47 naar 42 miljoen kubieke meter. Maar ondanks het feit dat we alsmat zuiniger omspringen met water, moeten we toch steeds meer betalen. Ondertussen steeg de bovengemeentelijke bijdrage voor gezinnen, die vooral naar waterzuivering gaat, op dezelfde periode van 28,7 miljoen naar 37,3 miljoen euro. Een stijging met 30%. In 2014 werd de bovengemeentelijke bijdrage nogmaals verhoogd met 32 euro voor een gemiddeld gezin.

Het zijn vooral de gemeentelijke heffingen of “riooltaksen” die water zo duur maken. Binnen het werkingsgebied van Farys stegen die gemeentelijke bijdragen voor gezinnen, die vooral gaan naar het onderhoud van de riolering, tussen 2006 en 2014 van 22 miljoen naar 50 miljoen euro. Meer dan een verdubbeling, dus. Op 1 mei 2015 steeg de Gentse riooltaks nogmaals, van 1,411 euro per m³ naar 1,6923 euro per m³.

De PVDA rekende uit dat tegenover 2015 de riooltaks voor een gemiddeld Gents gezin in 2016 was toegenomen met zo’n 10%. Dat is in strijd met het Gentse bestuursakkoord, waarin “een betaalbare toegang tot nutsvoorzieningen zoals drinkwater, afvalwaterinzameling en/of -behandeling” wordt omschreven als “een basisvoorziening” die een steeds grotere hap neemt uit het te besteden budget van de Gentenaars. De PVDA wil de riooltaks verlagen naar het Vlaams gemiddelde.

We voeren gratis bezoekerstickets in voor alle Gentenaars.

Onder schepen van financiën Christophe Peeters werd het beleid van GAS-boetes versterkt en werd het controleren van parkeerverboden “een duidelijke prioriteit”. Dat blijkt ook uit de cijfers. De inkomsten uit boetes springen omhoog van 2,8 miljoen in 2016 naar 7,4 miljoen euro in 2017, om daarna terug te zakken tot 4,8 miljoen. De Stad Gent incasseert verschillende miljoenen euro aan extra boetes, parkeergelden en GAS-inkomsten door de invoering van het mobiliteitsplan. In het totaal ontvangt de Stad Gent nu 30 miljoen uit parkeergelden en boetes. Dat geld willen we investeren in gratis openbaar vervoer.

Natuurlijk moet de parkeerdruk in de woonwijken aangepakt worden, maar een lineaire verhoging van de parkeertarieven scheert iedereen over dezelfde kam. De PVDA pleit voor een maandelijks aantal gratis parkeerbeurten, die bewoners aan bezoekers kunnen geven. Een dergelijke korting voor bezoekers bestaat vandaag al in steden als Groningen, Amsterdam, Utrecht en Den Haag, tot algemene tevredenheid. Bewoners kunnen daar de nummerplaten van hun bezoekers gewoon doorgeven en genieten zo van het voordeeltarief.

TWEE. BELASTINGVERSCHUIVING NAAR HET GROOTBEDRIJF

De Gentse lokale belastingen op bedrijven, leegstand, speculatie, industriële milieuvuiling en banken zijn vandaag slechts goed voor zo’n 10 procent van alle belastinginkomsten. Dat is bijzonder weinig. In Zwijndrecht, een andere industriële havengemeente, betalen de bedrijven bijna 40 procent aan lokale bedrijfsbelastingen.

De PVDA pleit voor een ‘sterkeschoudertaks’ waarbij de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen. Mochten een reeks gemeentelijke heffingen verhogen, dan kunnen de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen. We stellen concreet voor om 10 gemeentelijke bedrijfstaksen fors te verhogen en de belastingdruk op die manier eerlijker te verdelen. De PVDA wil de belasting op leegstand en onbebouwde woonkavels verdubbelen, maar verhoogt ook de opcentiemen op de Vlaamse milieubelasting en reclameborden. De grootste opbrengst komt uit een verhoging van de belasting op drijfkracht (motoren).

De gezinnen moeten dus géén extra taksen betalen. In ons voorstel verhogen enkel de bijdragen van bedrijven, grondspeculanten, grote vervuilers en banken. Dat is een kwestie van elementaire rechtvaardigheid.

Deze alternatieve begroting kan jaarlijks 23 miljoen euro extra in het laatje brengen. Daarvan kan jaarlijks 10 miljoen geïnvesteerd worden in de renovatie van (leegstaande) sociale woningen. De rest van het budget willen we investeren in de aanpak van kindarmoede, het opzetten van ambitieuze projecten rond betaalbaar wonen op de private huurmarkt en het aanwerven van extra brugfiguren.

DRIE. MINSTENS 15 PROCENT EXTRA MIDDELEN VOOR HET GEMEENTEFONDS

Tot begin jaren 70 haalden de meeste gemeenten nog meer dan de helft van hun inkomsten uit het Gemeentefonds. Na de oliecrisis van 1973 zorgden besparingen voor een halvering van het Gemeentefonds. Vanaf 1976 begon men in uitvoering van de eerste staatshervorming van de jaren 70, met de splitsing van het Gemeentefonds in drie gewestelijke entiteiten. Het resultaat was een afkalving van het Gemeentefonds. Al in 1978 daalden de gemeentelijke ontvangsten tot nog slechts 30%. In 1989 zakte dit verder tot 25%, om uiteindelijk in 2009 terug te vallen tot slechts 20%. Deze problematiek stelt zich het scherpst in de grote en regionale steden, zoals Gent, dat 38% van haar middelen uit het Gemeentefonds (regulier aandeel) haalt.

De PVDA wil dat meer financiële middelen van de Vlaamse overheid naar de stijgende behoeften van de gemeenten gaan. De dotaties van het Gemeentefonds worden tot in 2020 jaarlijks met 3,5 procent verhoogd, daarna met het inflatiepercentage. Gezien de onderfinanciering van de steden en gemeenten stellen we voor om dat budget met 15 procent aan te vullen. Dat zou voor Gent voor een meerinkomst van 47,5 miljoen euro per jaar zorgen.

VIER. WE MAKEN ANDERE BELEIDSKEUZES

We zetten prioritair in op armoedebestrijding en betaalbaar wonen.

Betaalbaar wonen en armoedebestrijding: dat moeten de échte prioriteiten zijn. Uit een analyse van het investeringsbudget blijkt echter dat de Stad Gent tussen 2014 en 2022 amper 26,5 miljoen euro investeert in betaalbaar wonen. Dat is slechts 3,2% van het totale investeringsbudget van 833 miljoen euro.

Een goed voorbeeld is het stadsontwikkelingsproject Ledeberg Leeft, goed voor een totaal van 22,5 miljoen euro. Daarvan gaat minder dan 1 miljoen euro (of 4,18%) naar woonprojecten. Dat getuigt van weinig ambitie. Er wordt ondertussen wél fors geïnvesteerd in een nieuwe parkeertoren, maar daarin kun je natuurlijk niet wonen.

Daarbij komt dat de zogenaamde ‘budgetwoningen’ in een groot aantal stadsontwikkelingsprojecten, zoals aan de Oude Dokken en Tondelier, voor de meeste Gentenaars gewoonweg onbetaalbaar zijn.

En er is meer: hoewel de Stad Gent in 2016 nog 12,2 miljoen euro voorzag voor betaalbaar wonen, zakt dit budget in 2017 helemaal weg tot 4,1 miljoen. In 2016 was er voor sociale huisvesting éénmalig een extra budget van 5 miljoen euro voorzien. Maar daarmee is het probleem uiteraard niet opgelost. Alleen al voor de renovatie van de duizenden verrotte sociale woningen van WoninGent is de komende jaren 300 miljoen euro nodig.

De lat moet hoger. PVDA wil dat er van elke 10 euro die geïnvesteerd wordt minstens 3 euro naar betaalbaar wonen gaat. Uitgaande van 100 miljoen investeringen per jaar komt dat neer op 180 miljoen investeringen in betaalbaar wonen tussen 2019 en 2024.

We gebruiken het geld van Publilec/Publipart om te investeren in een stedelijk energiebedrijf.

Via de constructie Publilec investeerde de Stad Gent niet alleen publieke middelen in Publipart, maar ook in de kernenergie-reus EDF Luminus. Onbegrijpelijk. Wat heeft de Stad Gent te zoeken in een private energie-multinational die grossiert in kernenergie en steenkoolstroom, en van alle energieleveranciers de duurste energieprijzen aanbiedt? Dit heeft niets meer te maken met intercommunales die ten dienste staan van de bevolking. Het zijn dubieuze constructies om belastinggeld door te sluizen naar de privésector.

De PVDA wijst erop dat de Stad Gent, via de financieringsintercommunale Finiwo, vandaag ook nog altijd investeert in energiereus Electrabel. Dit via het project Electrabel Green Projects Flanders. De PVDA wil dat deze constructie ook ontmanteld wordt.

De PVDA wil dat de Stad Gent de vrijgekomen middelen gebruikt om te investeren in een Gents stadsbedrijf voor duurzame energie. Wij willen échte intercommunales van de 21e eeuw, die ten dienste staan van de bevolking en zorgen voor energie, water, en betaalbare huisvesting. Ze moeten democratisch beheerd worden, met rechtstreeks verkozen raden van bestuur onder controle van de bevolking. In plaats van publieke middelen te investeren in de private energiereuzen zoals Luminus en Electrabel, kunnen we dat geld beter gebruiken voor de oprichting van publieke energiebedrijven die zorgen voor betaalbare, duurzame stroom en warmte.

In het Gents bestuursakkoord kreeg milieuschepen Tine Heyse de taak om onderzoek te voeren naar de haalbaarheid van een eigen energiebedrijf 'waarbij we ook de bewoners de kans willen geven om mee te participeren'. Die belofte bleef tot dusver dode letter. Gent produceert slechts 7 procent groene energie. Om de klimaatdoelstellingen te halen is véél meer nodig. Er is een groot contrast tussen de klimaatneutrale ambities van de Stad Gent en het gebrek aan investeringen in duurzame energie. Een eigen stedelijk energiebedrijf kan en moet zorgen voor de broodnodige inhaaloperatie. Een klimaatneutrale stad kan niet zonder duurzame energieproductie, in handen van de samenleving.